

I v nemocnici lze bojovat, říká zkušenost Iniciativy sester

V Karlovarské krajské nemocnici funguje Iniciativa sester rok a půl. Proto chceme zrekapitulovat, co se jí povedlo, na co zatím neměla sílu, jaké metody si osvojila a jaké překážky musela a musí překonávat. Vážíme si možnosti shrnout svou bilanci v lékařském magazínu, své zkušenosti chceme s těmi lékařskými vzájemně sdílet.

Iniciativa sester vyrostla v KKN v lednu 2017 ze zjištění, že se nás nikdo nezaštane. V současnosti máme za sebou v KKN vybojované trojí přidání ze strany krajského provozovatele. Kromě toho přiznala loni v létě nemocnice příspěvek „za směnnost“ všem sestřím a asistentkám (v nižší míře i ošetřovatelkám a sanitářům). Bez nutnosti vyjednávat o tom. Desetiprocentní zvýšení jsme od ledna 2018 obdrželi všichni, automaticky. Nebylo k tomu třeba vyjednávání. Polepšily jsme si, znatelně.

Za rok jsme získaly víc než za předchozí dlouhá léta. Nebylo to z naší strany zadarmo. Musely jsme pro to udělat krok do neznáma a vsadit na trpělivou sebeorganizaci a tlak zdola, z terénu, na krajské politiky, ale hlavně na management přímo v nemocnici. Předně však bylo třeba pochopit, že i v nemocnici, na pracovišti, kde nemůžeme účinně stávkovat, se dá bojovat, nejen vyjednávat. Cesta k onomu pochopení nebyla a není jednoduchá. Je potřeba vypořádat se s diktátem dlouho zažitých stereotypů.

Obětovat se znamená prohlubovat krizi

Je jich řada a jsou zaryté v provozu nemocnic i zdravotnické mentalitě. Rozplétat jsme je začaly, když jsme si položily otázku: Proč sestry atd. snášejí devastaci svých pracovních i osobních životů a kvality péče tak poddajně a tak dlouho? Odpověď se nabízela: Především proto, že naše profese je pečovatelská a my si nechaly, bohužel, vstřípit, že to s sebou musí nést ochotu sebeobětovat se. Jenže to je jen začátek odpovědi.

Leckdy jsme na sebe byly totiž dokonce hrdé, že zvládneme práci za chybějící kolegyně i jiné profese. Leckdy jsme doufaly, že tím spíš si „někdo všimne“, slituje se a odškodní nás. Věřily jsme tomu, že stačí, když se naše svědectví dostanou do médií, k veřejnosti. A výčet překážek, které stojí v cestě speciál-

ně sebevědomí sester a nižšího zdravotního personálu, je mnohem delší.

Nejen sesterskému sebevědomí pro boj však stojí v cestě i následující past: panuje přesvědčení, že zodpovědní činitelé, politici, managementy jsou jen neinformovaní, a proto nemají koncepci. Jenže oni svůj plán, své „řešení“, jak proplout krizí nemocnic, dlouho mají: spočívá právě v tom, že obětují personál, sestry i lékaře, a přimějí nás snášet to dál. Tohle byl a je jejich „krizový management“. Velmi cynický, protože zneužívá faktu, že politici a vedení nejsou s pacienty, jejich blízkými a krizí péče dennodenně ve styku. My jsme. My se v kanceláři neschováme.

Ani to však není všechno, ještě je tu past „Staňte se neplaceným ministrem zdravotnictví“. Je to tak. Když se zaměstnanci ve zdravotnictví ozvou, požaduje se po nich řešení celého zdravotnického systému. „Stěžujete si, že to je neúnosné? Navrhněte koncepci, nejlépe pro celý stát,“ slýcháme. Ano, po x-té noční za sebou by personál nemocnic zřejmě měl bezplatně dělat práci ministrů, hejtmanů, ředitelky nemocnice.

„Mou prací je uspávat a probouzet pacienty, vaší je zajišťovat peníze na to, aby ne-

mocnice fungovala,“ odpověděla jedna z nás, anesteziologická sestra, na apel krajského radního, ať se zapojí do další, milionté komise, která může klidně vzniknout. Odpověděla tak právem. Protože je čas vyjít konečně z potřeb personálu nemocnic a jejich pacientů. Postavit systém na nohy.

Jenže jak? Jak se ozvat, aby to zodpovědní pocítili, konkrétně, prakticky, v provozu, když se v něm nemůže stávkovat?

Říci „ne“ záplatování provozu

Loni na jaře hrozilo kvůli nedostatku personálu zavření karlovarskému infekčnímu oddělení a krajští politici objížděli zařízení v kraji, aby přeplácením lákaly sestry na záskok. Vyzvaly jsme tehdy své kolegyně, ať na naše infekční nechodí vypomáhat. Vzbudilo to v kraji pozdvižení. Psalo se o tom, že „Iniciativa vyhrožuje kolegyním“. Externí sestry však pochopily, proč o takovou „pomoc“ nestojíme.

Když letos v lednu hrozilo uzavření karlovarské interně, chirurgické oddělení se s ní odmítlo spojit. Z ohledu na interní i chirurgický personál i pacienty. A následně některé sestry z jedenácti karlovarských oddělení ve svých prohlášeních odmítly na interně vypo-

máhat. Na privilegium dvojnásobné mzdy pro výpomocí na interně nakonec management sehnal dvě sestry z celé nemocnice.

Říct „ne“ podobnému záplatování, odmítnout se podílet na takovém flikování provozu vyžadovalo odvahu, plánování, organizaci a velkou zodpovědnost. Stálo za tím však pochopení, že právě takové záplatování a flikování dovedlo nemocnici, a nejen naši, do dnešního stavu. Přepláčet sestry z jiných oddělení i zvenku nemocnice, nedodržovat adaptační procesy, nutit personál překračovat kompetence a náplně práce... To jsou způsoby, jak krizi neřešit, ale jak ji protahovat. Nemá-li zodpovědnost management a politici, je třeba, aby ho měl personál.

Jde o pracovní podmínky, nejen o peníze

Výčetm toho, čeho jsme dosáhli na mzdové úrovni, jsme bilanci neotevřeli kvůli sebechvále. Ostatně, našeho požadavku na zavedení státních platových tabulek v KKN jsme nedosáhli. Ohledně tabulek nás politici v čele s krajskou hejtmankou Janou Vildumetzovou a radním Janem Burešem i management nemocnice ředitelky Jitky Samákové dlouhé měsíce podváděli sliby, které měly personál KKN jen ukonejšit. Když je měli splnit, utekli od nich. Nezapomínáme na to. Nezapomínáme ani na to, že o 10 procent stát zvyšuje mzdy v našem sektoru, dlouhodobě podfinancovaném, v situaci, kdy rostou mzdy,

a tedy i konkurence, na celém pracovním trhu.

V inventuře naší zkušenosti jsme chtěly postupovat od zřejmého k těžšímu, ale důležitějšímu. Začaly jsme u peněz, abychom zdůraznily, že nejde jen o ně. Není rozumnou volbou smířit se s devastováním vlastní profese a života, úpadkem péče o pacienty, zhoršováním pracovních podmínek výměnou za víc peněz.

Jde hlavně o to, odmítnout s managementy a politiky spolupracovat na hazardérství s péčí, na pošlapávání profese, na devastaci pracovních a životních podmínek personálu, sester i lékařů. Velká „ne“, jakých jsme v KKN skrze velkou část nemocnice dokázali říct „jen“ několik, jsou očividná. Jde ale o ta „malá“, co se odehrávají zdola na pracovištích: odmítnout dělat práci jiné profese (důležitou, jen mi nepřísluší), trvat na přestávce nebo jejím proplacení, odmítnout překračovat pracovní náplň, k čemuž mě nadřízení kvůli personální krizi nutí, a tedy riskovat právní postih, odmítnout nechat si na oddělení zařadit personální „posilu“, která má jako sestra dělat sesterskou práci a za jejíž pochybení pak budu zodpovědná já...

Taková „malá“, ale bezprostřední „ne“ se zapíší do sebevědomí personálu a mají moc měnit praxi provozu. Vyžadují individuální odvahu a kolektivní rozmysl a souhru. Jsou to „ne“ porušování pravidel. Je to metoda boje, jak

zdola, z praxe tlačit, krok za krokem, na řešení. Jak skrze vlastní odpovědnost (za vlastní zdraví a životy i zdraví a životy pacientů) vytvořit situaci, v níž již politici a managementy nebudou moci ze své zodpovědnosti utíkat. Napomoci tomu, aby dopady dodržování pravidel dostoupaly zdola nemocnice skrze střední články do jejich nejvyšších pater a nad nemocnici, na státní úroveň.

Za možnost ohlédnout se zpět za naším rokem a půl v lékařském časopise jsme velmi rády. Z mnoha důvodů. Proto, že s lékaři sdílíme pracoviště. Proto, že je dobré vyměnit si zkušenosti z boje o lepší peníze, podmínky i větší profesní hrdost, kterou nám krize v nemocnicích bere (ostatně, právě ze zkušeností lékařského „Děkujeme, odcházíme“ jsme vycházely). Proto, že čím lepší pracovní podmínky budou mít lékaři a sestry, tím snáze se nám bude spolupracovat.

Iniciativa sester organizujemese.cz
iniciativa.sester@seznam.cz

Inzerce

ALTERNATIVA POLYTARU NA TRHU!

Ichtyol šampon

- S obsahem ichtamolu
- Na vlasovou pokožku se sklonek k šupinatění
- S antibakteriální přísadou hexamidíнем

MUDr. Pavel Konrád, dermatolog